KURJER WARSZAWSKI.

D. 31. Grudnia. — Rok 1843. Niedziela. № 346. Jutro, NOWY ROK. Wsch: sł: g. 8, m. 7, Zach: g. 3, m. 53.

W kościele XX. *Karmelitów* na Krak:-Przedm:, iutro doroczna uroczystość Imienia JEZUS, obchodzoną będzie z wystawieniem N. SAKRAMENTU, Kazaniami, Procesjami i Ewanieljami.

Dziś znowu z powodu kończącego się roku przychodzi nam pisać *de pluribus rebus et aliis.* Zwyczajem od *lat kilka* wznawianym a łaskawie przez zawsze łaskawych Czytelników *Kurjerka* przyjmowanym, przebiegniem po krótce wszystkie wypadki ważniejsze, iuż na schyłku będącego roku, wyliczając korzyści i straty iakie nam przyniosł.

ROK 1843 w ogólności był ani zły ani dobry, iak to często w kalendarzach piszą: *ani suchy ani mokry* (ale Grudzień wichrami, nawet piorunami i nieustanną słotą przerażał) urodzaj niezgorszy, dobre ziarno wydał; rzeki nie wyrządzały szkód wielkich, pomoru na bydło ani trzęsień ziemi u nas niebyło, a że wełnę i pszenicę nie ieden sprzedał nie tak wysoko iak sobie zamierzył, na tem lepiéj wyszedł, aniżeli Ci co produkując massy i iednych i drugich, na odbyt produktu swego dla braku dogodnych komunikacji lub kupca, przez lat kilka oczekiwać muszą. Przepowiednie handlu na rok przyszły, dziś, tak iak i co rok, pozwalaią mieć nadzieię, że stan targów polepszy się, a w każdym razie niepogorszy. Niezaręczaiąc za wiadomostki takowe, które nie raz od słońca lub deszczu zależą, życzym wszakże z serca aby ziszczeniem swoiem, prace i starania Rolników i Kmiotków naszych uwieńczyły. Rok 1843 był wiecznicą kilku pamiętnych wypadków. 600 lat upłynęło od zgonu Ś t é j J a d w i g i, Patronki *Szląska*, Pani niegdyś z Rodu *Piastów*; 6 wieków również pochłonął potok czasu od założenia Biskupstwa Katolickiego w *Warmji*, na którem przed półwiekiem iaśniał Xżę Jgnacy *Krasicki*; 300 lat liczym od skonu nieśmiertelnego *Kopernika* który XVI stulecie uwiecznił odkryciem praw, iakiemi rządzi się bieg światów; A ieśli ieszcze bliżéj siebie spójrzemy okiem, ujrzym, że 200 lat ubiegło jak w *Warszawie* ręka Bogobojnych, budowlę kościoła XX. *Karmelitów* bosych ku czci BOŻEJ wzniosła. —

Niemniéjszą też gorliwość o cześć BOŻĄ i nasz wiek XIX objawia. Kiedy w 1 tach ubiegłych wzn. siły się świątynie w stolicy, lub starania o zachowanie nadal istniejących czyniono; na prowincji, w ustroniu, daleko od zgiełku miasta, nie iedna pobożna fundacja, urzeczywistniała uczynioną BOGU ofiarę. O ile nas wiadomości o tych szlachetnych dziełach dochodziły, o tyle umieszczaliśmy to w piśmie naszem. Poświęcenie Kościoła w *Pustelniku* i kaplicy w *Orońsku* należą do liczby tych bogobojnych *ex voto.* —

Nietylko wzniesieniém murów kościelnych oznaczać możem dbałość o służbę BOŻĄ. Tysiące dróg stoią do tego otworem. Miło więc nam wspomnieć raz ieszcze, o uroczystem zaprowadzeniu odpustów przez *Stolicę Apostolską* dla kościoła w *Kępie* nadanych, o missji w *Głownie* przez OO. *Kapucynów* Warszawskich odbytéj, o zaprowadzeniu przy kościele XX. *Bernardynów* w *Warszawie* Arcy Bractwa Najświętszego i Niepokalanego Serca MARJI, którego pierwszą M s z ą Ś. odprawił JW. JX. *Chmielewski* Biskup Administrator Archi Dyecezyi. Do pamiętnych wypadków religijnych ubiegaiącego roku, należą: namaszczenie w *Chełmie* JWJX. *Teraszkiewicza* na godność Biskupa *Bełzkiego*, i odbycie *złotych* czyli powtórnych *prymicyj* kilku szanownych Kapłanów i Zakonników a między tymi: Xiędza Damjana *Dzieszkowskiego* Ex. Prowincjała XX. *Dominikanów* Warszawskich, Xdza Kacpra *Jaworskiego* Przeora Zgromadzenia XX. *Komunistów*, X. Dom: *Kosturzewskiego* Przeora klasztoru OO. *Reformatów* w *Sienniсy*, i X. *Dobrowskiego* Kapelana w *Kempie*. Do Jubileuszowych uroczystości należy 8 *wesel złotych* o których pismo nasze wspomniało, a na ich czele szanownych Dziedziców miasta *Końskie*, Hrabiostwa Stanisł: *Małachowskich*. Jeżeli wypadki podobne aczkolwiek z porządku rzeczy wynikłe, z powodu rzadkości swoiéj radość Kościołowi CHRYSTUSA sprawują, iakże wielkiem dla Niego iest weselem powrót na łono prawdy straconych owieczek.

Ja dziewiędziesiąt dziewięć porzucę,
Pójdę szukać iedynéj,

wyrzekł *Pasterz dobry*. Rok 1843 szczęśliwy w nawracaniu Izraelitów, kilkadziesiąt zbłąkanych owieczek do owczarni CHRYSTUSA naprowadził. To nawracanie niewątpliwie powiększy się ieszcze, gdy myśl urządzenia osobnego *Katechumenatu* dla nawracaiących się, przez osoby pobożne promowana, (na co zbierane są ofiary), skutkiem odpowiednim uwieńczoną będzie.

Uzupełniając te wiadomości o staraniach ku czci BOŻEJ czynionych, wspomnim w końcu, o poświęceniu Świątyn Ewangelickich w *Paproci* i *Ozorkowie*, oraz o wznoszeniu Świątyni tegoż wyznania, w *Duninowie* kosztem Właściciela tychże dóbr ziemskich. Wiara bez dobrych uczynków iest martwa. Niedosyć modłów dla chwały BOGA, trzeba ażeby takowe dobry uczynek ożywiał. Lud tutejszy i w iedno i w drugie bogaty, dowodzić tego niema potrzeby. Spojrzmy raczej na tyle zakładów dobroczynnych które w pośród nas zakwitły a które hojna zawsze ręka Rządu i Obywateli wspiera i podnosi. Towarzystwo Dobroczynności, Zakład osie-

rocialych Wychowańców, Ochrony, Instytut Starców Stego DUCHA i PANNY MARJI, Instytut Głuchoniemych i Ociemniałych, Instytut moralnie zaniedbanych dzieci, liczne Szpitale dla chorych, wszystkie te zakłady są dziełem serc dobroczynnych, a zarazem pomnikami dobroczynności współziomków naszych. Kiedy w *Warszawie* z różnych źródeł wpływały fundusze na wspieranie Zakładów dobroczynnych, miasta na prowincji pomne także na cierpiącą ludzkość w pośród nich żyjącą, łączyły starania swoie, zbierały różnemi drogami składki, i niemałe fundusze z tych drobnych ofiar powstałe, w iedną łączyły całość. Jak *Warszawa* miała swoie kwesty, bale, koncerty, i widowiska na cele dobroczynne, tak *Kielce, Radom, Płock, Piotrków, Łęczyca, Puławy, Wieluń, Sandomierz, Łomża, Rawa*, i t. d. urządzały nie ieden bal, nie iedną loterję fantową, nie ieden koncert dla pomnożenia funduszu Szpitalów w tych miastach istnieiących, lub dla rozdzielenia zebranego grosza między potrzebuiących. W *Warszawie* kwesty *Wielkanocne* uczyniły w tym roku Złp. 45,578; 4ry koncerty Amatorów w Sali *Paca*, na dochód domu Starców w *Górze kalwaryi* Złp. 14,860; Tamże dany koncert przez Amatorów dla 3ch wydziałów Tow. Dobroczynności kilka tysięcy; Bal kostiumowy w *Resursie kupieckiéj* na dochód ubogich pod opieką tegoż Towarzystwa zostaiących Złp. 14,000. Do korzystnych zabaw w *Warszawie*, dobroczynność na celu maiących, należały także: loterja fantowa na dochód Instytutu *Głuchoniemych* i *Ociemniałych*, bale składkowe w Pałacu *Paca* z których nadbor przeznaczono na urządzenie sypialni w Ochronie; Oratorjum *Stabat Mater* (Rossyniego) zarządzone przez Dyrekcyą Rządową Teatrów, na dochód Tow: Dobroczynności i wsparcia Podupadłych Artystów muzycznych; daléj *Floralia* u *Ohma*, przedstawienia P. *Bosko*, *Dyoramy* i Obrazu Stéj Magdaleny na dochód Osiero: Wych: Tow. Dobroczynności. Liczne darowizny i zapisy pomnożyły również w r. 1843 iak i lat poprzednich fundusze pobożne i dobroczynne. Na czele pierwszych zamieścić należy hojne dary N. PANA dla ubogich i nieszczęśliwych, oraz wsparcia na kościoły; Ofiary JW. Hr. z Potockich *Branickiéj* summę Złp. 34,800 wynoszące i X. *Srzemowicza* w summie Złp. 8,000 dla kapituły Kuiawsko-Kaliskiéj; oraz Złp. 4000 dla XX. *Bernardynów* w *Kole* przeznaczone; na czele drugich, zapis Tomasza *Maruszewskiego* Złp 45,000 na Instytut edukacyjny w *Piotrkowie* legowany. Nadto, zasługuią na wzmiankę: darowizny X. Biskupa *Szumborskiego*, Fr. i Anast: *Batkowskich*, Marcina *Czajkowskiego*, Aug. *Galle*, Aug. *Goleńskiego*, Jg: *Karnickiego*, Jana i Teofili *Łosiakowskich*, Jana *Szpinek*, Apol: *Walewskiéj*, Apolinary *Zembrzuskiéj* i *Tugenholda* w summie Złp. 2,000 dla domu przytułku ubogich Starozakonnych w *Warszawie*, przeznaczone. Zapisy zaś: Wiktoryi z Woiewodków *Benieckiéj*, Agnieszki z Kozłowskich *Boienskiéj*, Xdza Jg. *Furmani*, Józefa *Kotowskiego*, Fr. z Bedlewiczów *Kowalskiéj*, *Lenartowicza*, Wojciecha *Mączyńskiego*, Agnieszki *Mańskiéj*, Jg. *Miączyńskiego*, Jg. *Prylińskiego*, Wikt. *Paczowskiej*, Hr. Romana *Skarbka Ankwicza*, Mikoł: *Szymanowskiego*, Jana *Szerszeniowskiego*, Anny z Walewskich *Tarnowskiéj*, Xdza Fr. *Wiszniewskiego*, i Stanisława *Wolskiego*, które to wszystkie przeszło półtorasta tysięcy złotych wynoszą. Nienajmniéj także ozdobną kartą pamięci r. 1843 iest wzmianka darów *Warszawian* ku ozdobie i potrzebom kościoła Stego *Karola Boromeusza* czynionych. Będzie to drugi taki pomnik wspaniałych ofiar mieszkańców naszych, iakim był niegdyś kościół Stego BENONA, wzniesiony ręką pracuiących bez żadnéj opłaty robotników.

Urzędnicy i Mieszkańcy, Królestwa otrzymali w ciągu r. b. od N. PANA, za pośrednictwem JO. X. Namiestnika, liczne łaski. J. C. MOŚĆ dozwolić raczył powrotu na łono Rodziny, wielu wychodcom. Do daty roku 1843 odnosi się rozwinięcie w kraiu kilku ważnych Jnstytucji. Departamenty *Warszawskie* Rządzącego Senatu pomnożone zostały Wydziałem Tymczasowym, przeznaczonym do przysporzenia rozsądzania spraw zaległych. Dawna Dyrekcja Towarzystwa Ogniowego, przy zmienionéj nazwie *Dyrekcji Ubezpieczeń*, ma sobie nadane obszerniejsze atrybucje, w celu urządzenia w kraiu kass Oszczędności i zabezpieczań dochodów na czas życia, od szkód gradu, pomoru na bydło, od strat przy spławie produktów i t. d. Jzraelici w Królestwie z rokiem 1844 powołani zostaią do zaciągu wojskowego. Gdy z jednéj strony ukończenie tak pożądanéj drogi żelaznéj *Warszawsko-Wiedeńskiéj* zadecydowane zostało, z drugiéj, w pomnożeniu i udogodnieniu komunikacji Pocztowych Rząd nową dogodność mieszkańcom Królestwa zapewnił. Do istniejących biegów *Sztejnkelerek* na traktach kraiowych, przybył bieg takichże poczt osobowych, na trakcie fabrycznym. Jnstytut Alexandryński Wychowania Panien tyle pożyteczny, przez przeniesienie do *Puław* uzyskał nader dogodne i wspaniałe pomieszczenie. W *Warszawie* założoną została Szkoła Realna *niemiecko-Rossyjska* o 4 klassach. W korpusie kadetów w *Połocku*, z woli N. PANA przeznaczono 10 miéjsc dla Młodzieńców Szlachty z Królestwa *Polskiego*. Nowe Ustawy dla komitetu Cenzury w r. b. zatwierdzone zostały. Trzecie wyścigi konne i Wystawa zwierząt Gospodarskich, odbyły się w *Warszawie* w r. b. Jnstytucja ta od lat 3ch w kraiu istnieiąca, kiedyś znakomite korzyści przyniesie. Na wystawie wyrobów przemysłu w *Moskwie*, zeszłego lata odbytéj, odznaczały się razem z Rossyjskiemi także wyroby i różne przedmioty z fabryk *Warszawy* i Królestwa pochodzące. W *Warszawie* urządzeniem ściślejszéj Kontroli służących, przedsięwzięto środki ku poprawieniu téj klassy mieszkańców stolicy

Prace około upiększenia miasta nie ustawały. Przebudowano i wyrestaurowano kika gmachów Rządowych. W ciągu r. b. pracowano w *Warszawie*, nad budową nowych domów 20, prócz zabudowań w podwórzach i rozmaitych upiększeń.

Kiedy w *Warszawie* Zakład wód mineralnych zgromadzał codziennie licznych gości szukających poprawy zdrowia w tych zdroiach ożywnych, i wody nasze na prowincji miały licznych gości. *Busk* szczególniéj był odwiedzany, W *Solcu* urządzono nowe wygody dla używających kuracji, a w *Ciechocinku* iak słychać, iest plan założenia nader dogodnych kąpieli. —

W roku 1843, *Warszawa* uszczęśliwioną została znowu obecnością N. PANA Najmiłościwszego MONARCHY. Radosny dla NIEGO i dla Państw Berła JEGO wypadek, powitał GO w naszem mieście; tu bowiem N. PAN odebrał od JO. Xięcia Namiestnika wiadomość o szczęśliwem Narodzeniu się Wnuka J. C. W. Wielkiego Xięcia Mikołaja Alexandrowicza, Syna J. C. W. WIELKIEGO XIĘCIA CESARZEWICZA NASTĘPCY. To pomnożenie Cesarskiego domu, obchodzonem było w *Warszawie* Obrzędami Religijnemi tak w Archikatedrze NN. TRÓJCY przy wzorowéj przemowie Najprzewiel. Arcy Biskupa *Warsz.* i *Nowog.* i Członka N. Synodu *Nikanora*, iako też innych *Świątyniach*, a tłumnie bo kilkudziesiąt tysiączne zgromadzeni e osób na festynie z téj okoliczności danym w *Łazienkach*, pozostanie długo pamiętnem w kronice uroczystości miasta. Oprócz tego ieszcze ieden radosny wypadek dla Rodziny MONARSZEJ uzupełnił szczęście JEJ domowe. Stratę Córki J. C. W. Wielkiéj Xiężnie Maryi Mikołajewnie, złagodziło urodzenie Syna J. C. W. Xięcia Mikołają Maxymiljanowicza. Oprócz N. PANA odwiedzili *Warszawę* w r. z. J. C. W. Wielka Xiężna HELENA z WIELKIEMI XIĘŻNICZKAMI MARJĄ ELŻBIETĄ i KATARZYNĄ. Także Brat Miłościwego MONARCHY, J. C. W. Wielki X: MICHAŁ a z Xiążąt Zagranicznych, W. Xżę Panujący *Meklemburgsko-Szweryński*; Xżę Fryderyk Wilhelm *Hesko Kasselski* Xżę Alexander *Hesko-Darmsztadzki*: i Xżę Piotr *Oldenburski* z Małżonką. Z znakomitych podróżnych byli w *Warszawie* Hr. *Fiquelmont* (Fikelmą) Minister Stanu i konferencji Cesarstwa *Austrjackiego*, Jenerał Lejtnant Wojsk *Pruskich* Hr. *Dohna*, a z uczonych znakomitych, Jeolog *Murchison* (Murczyson) Prezes Towarzystwa Jeologicznego w *Londynie*, Doktór *Dieffenbach* znakomity Operator *Berlinski* i Dr. *Schmalz* wsławiony leczeniami niemocy władz zmysłowych słuchu i mowy. Do wypadków ciekawych roku 1843, należy niespodziane ukazanie się wielkiego Komety, poprzedzone niezwykłym stanem atmosfery i rzadką pod względem łagodności zimą, wczasie któréj ani razu *Wisła* nie zamarzła. Oprócz tego wielkiego komety, zjawiły się na horyzoncie naszym 2 inne pomniejsze: razem 3 ciała niebieskie wcale niespodziewane. Ta liczba 3 w r. ubiegającym *trójką* także zakończonym, nie ednokrotnie się powtarzała. W żadnym roku tyle też nie rodziło się *troiaków* iak w r. 1843, co na pomnożenie ludności wpłynąć niewątpliwie musiało.

W roku upływającym 1843, ruch literatury i piśmiennictwa kraiowego znacznego doszedł rozwinięcia. Wychodziły w *Warszawie, Petersburgu, Wilnie, Lwowie, Krakowie* i *Poznaniu* liczne dzieła z których niektóre zasługują na dłuższy odgłos, kilka zaś pozostanie na zawsze ozdobą Bibljotek zwolenników czytania. Pism perjodycznych, prócz Gazet i Kuryerka, wychodziło razem 18. *Pamiętnik Religijny*, *Biblioteka Warszawska* i *Pielgrzym* u nas, *Ateneum* i *Rubon* w *Wilnie* do najcelniejszych bez wątpienia należą. Także Gazety i sługa najniższy *Kurjerek*. Prócz pism wyżéj wspomnionych, *Pamiętnik Relig.*, *Pielgrzym*, i *Biblioteka Warszawska*. Dalej *Bibljoteka zagraniczna*, *Przegląd naukowy*, *Pamiętnik Tow: Lekarskiego*, *Jutrzenka*, *Roczniki krytyki Literackiéj*, *Sylwan*, *Ziemianin*. *Gospodarstwo Krajowe*: *Kmiotek*, *Magazyn Powszechny* z *Kosmoramą*, *Magazyn Mód*, *Motyl*, *Zorza*, wreście *Motyl* pismo muzyczne. Roczników 4. *Alleluja* dzieło pośmiertne *Rogalskiego*, *Niezapominajki*, *Pierwiosnek* i *Snopek nadwiślański* już związany i wkrótce wyjść maiący.

Kalendarzy 13 *Polityczny* wydania Radziszewskiego, *Powszechny* (Niezabitowskiego). daléj kalendarze *Janickiego*, *Wróblewskiego*. *Gecla*, kalendarz Polski *Schindelego* (kaliski), kalendarz niemiecki Kaliski wdowy *Hindemith*; kalendarze biurowy i tualetowy; ścienne wydania Jana *Gliksberga* i *Skwarskiego*. Również w r. b. wychodzić u nas zaczęły ważne i pracowite dzieła poszytami według formy za granicą przyjętéj. Sposób ten wydawania ułatwiający nabycie większych dzieł przez długi rozkład zapłaty, obudza chęć czytania przez szczupłość, przy tém i ze wszech innych miar iest dogodnością. Z xięgarzy wydawców w *Warszawie*, każdy w tym względzie położył swoie zasługi: *Gliksbergom*, *Zawadzkiemu*, *Merzbachowi*, a szczególniéj *Orgelbrandowi* winniśmy kilka dzieł pożytecznych. W téj liczbie odznaczają się *Wybor Kazań*; *Starożytna Polska* Balińskiego i Lipińskiego; *Bibljoteka Starożytnych Pisarzy* K. W. Wojcickiego; *Piotr Wielki* tłumaczenia Leona *Rogalskiego* i tegoż tłumaczenia; *Historja Napoleona* przez *Sęt Hillera*; *Bibljoteka historyczna* Historją Francji rozpoczęta. Tom: *Dziekońskiego*. *Dykcjonarz bibljograficzno historyczny* Szymanowskiego; *Historja Rodu Ludzkiego* (Vireja) tłumaczenia Wagi i tychż autora i tłumacza, *Historja zmyślności Zwierząt*; Wybór *Romansów Francuzkich* pod godłem, *Wieczory Zimowe*; Jasińskiego. *Tajemnice Paryża* wydania Leona *Gliksberga* i *Tajemnice Warszawy* przez *Kusieckiego*. Powieść interesu ąca *Trapista* przez *Laskowskiego*. Z wydrukowanych w roku bie:

dzieł, następuiące zasługują na szacowne wspomienie, Dzieła historyczne Michała *Balińskiego*: w 4 tomach. Podóże Ludwika *Pietrusińskiego*. O wychowaniu kobiet przez E *Ziemeckę*. Wykład praktyczny miernictwa i niwellacji *Józefowicza*. Historja podróży i odkryć od początku XV wieku, *Szymanowskiego*. Rys biograficzny życia Cesarza ALEXANDRA I. *Kurzewskiego*. Godne pamięci zarysy z życia JO. Xięcia Warszawskiego Hr. *Paskiewicza* Erywańskiego; 6 tomów w Warszawie. O papierach publicznych *Zubelewicza*. Początki nauki kopalnictwa H. *Łabęckiego*. Powieści starego nauczyciela, Tom. *Dziekońskiego*. Wspomnienie o Kaliście z Rzewuskich Xżnie Teano przez A. E. *Kozmiana*. Opis Wieliczki *Zeisznera*. Obrazy starodawne *Wojcickiego*. Doktorowie *Rozenblum*, *Wejnberg* i *Seeman* przysłużyli się dziełami fizyologicznemi lekarskiemi.

Tyle było pism ważniejszych przez pisarzy w *Warszawie* lub Królestwie osiadłych, więcéj nie równie wyszło dzieł literackich przez autorów Polskich w Zachodnich Guberniach Cesarstwa zamieszkałych, w prawdzie na większéj przestrzeni kraiu i ludności są rozrzuceni ale i pracy ich hołd oddać należy, mianowicie w osobie P. J. J. *Kraszewskiego*, gdyż Pisarz ten w tym iednym roku wydał: Drugie wydanie poezji znacznie pomnożone. Powiastki i Obrazy historyczne. Ulana powieść. Mindows poemat. Akta Babinskie. Pomniki do historji obyczaiów w Polsce z XVI i XVII wieku. Latarnię czarnoxięzką i Nowe studia Literackie. Miło tu uczynić wzmiankę pochlebną dla *Warszawskiéj* typografii i Xięgarstwa że też ostatnie dzieła drukowane zostały w *Warszawie* (nakładem Orgielbranda). Prócz tego wyszły w r. 1843, z dzieł tamecznych pisarzy, Obrazy literackie Jgnacego *Chodzki*. Rzut oka na źródła archeologji Eustachego Hr. *Tyszkiewicza*. Korespondencja literacka M. Grabowskiego. Legendy X. *Hołowińskiego*. Tegoż Pielgrzymka do ziemi Swiętéj. Rocznik literacki *Podbereskiego*, drukowany w *Petersburgu*. Ornitologja Hr. Konst. Tyzenhauza. Poezje *Grozy* Źródła do dziejów Polskich wydawane przez *M. Grabowskiego* i Al. Hr *Przezdzieckiego*. Dwa wieczory Starościny *Wolbromskiéj* przez X. *Chołoniewskiego*. Opowiadania Johna of Dykalp. Wyszły w *Krakowie*, Listy z Krakowa *Kramera*. W *Poznaniu* Gabinet Medali przez Hr. E. *Raczyńskiego*. We *Lwowie*, Opowiadania Jadama. Z poetycznych lub dramatycznych utworów prócz Mindowsa poematu *Kraszewskiego*, Gry namiętności dramatu P. Kaietana *Niepowie* na zaszczytną wzmiankę zasługuje i rokuie nowego wieszcza Kirgis, krótki poemat Gustawa *Zielińskiego*, drukowany w *Wilnie*. Niezaniedbano w r. 1843 i przekładów z dzieł zagranicznych: Bibljoteka Warszawska w osobnem przedsięwzięciu tłumaczenia tylko maiącem na celu, wydała Historyą cywilizacji *Guizota*. Ekonomję przemysłową *Blankiego*. Rozprawy i listy *Szyllera*. Wyszły iészcze z przekładów: Podróże Lamartina. przekładu J.S. *Jasińskiego* Stosunek Xiążęcego domu *Radziwiłłów* Profesora Eichorn, tłumaczenia Leona Hr. *Rzyszczewskiego* i t d. Kto chce iaśniéj widzieć obraz naszéj społecznej literatury, niech zajrzy do kroniki *Biblioteki Warszawskiéj*, gdzie żadnego pisma w kraiu wychodzącego nie pominięto. Drukarnie Bankowa, tudzież pod firmą *Chmielewskiego*, *Kaczanowskiego*, *Wróblewskiego*, i inne, wykonywały starownie powierzane im prace. W r. b. pomnożyły się drukarnie w *Warszawie* założeniem nowego zakładu typograficznego P. *Strąbskiego*. Składy nut *Klukowskiego*, *Senewalda* i *Spiesa*, przysługiwały się Publiczności wydaniem różnego rodzaiu muzyk. W duchu religijnym pisali: *Elsner*, *Kurpiński*, *Stefani* i poczynaiący J. *Złotoszewski*. W liczbie celniéjszych muzyk, słusznie wymienione być powinny utwory Hr. Józefa *Wielhorskiego*; do Teatru pisali *Damse* i *Tarnowski*. Z innych światowych zasługują na wspomnienie kompozycye Jg. *Dobrzyńskiego*, *Teichmana*, *Nowakowskiego*, *Damsego* i innych. Zawsze zasługująca na pochwałę Litografia *Szustra*, i w tym roku przysługiwała się Publiczności pięknemi płodami. JW. Minister Oświecenia *Uwarow*, bawiący przez czas niejaki w Warszawie, zwiedzał z JW. Kuratorem Okręgu naukowego Warsz: Jenerałem Lejt. *Okunew*, wszelkie Jnstytucje naukowe w tem mieście. i oświadczał zupełne zadowolenie z postępu Uczniów i wzorowego Szkół prowadzenia, iakoteż pomnażaiącym się co rok w nieznaprzeczoną użyteczność Jnstytutu w Marymoncie.

Do najulubieńszych zabaw *Warszawy*, należą bezwątpienia przedstawienia Sceniczne. W tym roku Dyrekcja Teatrów dogadzaiąc gustowi Publiczności, niemałe położyła zasługi. Odnowienie staranne obu Teatrów, wystawa swietna dzieł kilku, Opera Włoska, wszystko to iest dziełem r. 1843. Na scenie Teatru Wielkiego przedstawiono z dzieł nowych 4 to iest: Dramat oryginalny *Umarli i Żywi* Korzeniowskiego; Dramat *Franciszka z Rymini* tłumaczony z Włoskiego Sylwio *Pelliko* przez Juljana *Bartosiewicza*; Wielką Operę *Jezioro Wieszczek* (Aubera) z przepyszną wystawą rownaiącą się najpierwszym teatrom Europy (tłumaczona przez J. S. Jasińskiego); Balet *Dżytana* kompozyjci *Taglioniego* Dyrektora Teatrów Warsz: podobniez z przepychem: Wznowiono dzieł 4 to iest Operę *Wolny Strzelec* (Webera), Komedją *Pieniacze* (Rasyna) *Co kto lubi* z Trajedji, Komedji, Opery i Baletu złożone, oraz Komedjo Operę 7 *Dziewcząt pod bronią*. Reprezentacji Włoskich było w ogóle 42. i w ciągu tych przedstawiono 7 dzieł, z tych dwie opery Rosyniego *Cyrulika Sewilskiego i Otella* znane już w przekładzie polskim, a 5 nowych *Normę* (Belliniego), *Łucją*, *Belizarjusza*, *Lukrecją i Córkę Regimentu* (Donizettego). W Teatrze Rozmaitości wystawiono w ogóle dzieł nowych 14, wznowiono zaś dzieł 3. W liczbie pierwszych były 2 dzieła orygi-

nalne: *Manuela d'Avillez* dramat St. *Pacewicza*, i Komedją *Jaki Ojciec taki Syn*, *J. S. Jasińskiego*. Z tłumaczonych, 5 było piura tegoż gorliwego Tłumacza, a mianowicie: komedje *Oskar i Pierwszy Rozdział*; Krotochwile *Wendeta*, *Indjana i Szarlmań*, oraz *Wilk w Owczarni*; siedem zaś, innych Tłumaczów, a mianowicie 5 komedji: *Wypadki domowego pożycia* (Leontyny Halpert) *Margrabina de Senter* (Jg. Kowerskiego), *Marja Mulatka* (Leona Sygetyńskiego), *Panna Pełnoletnia* (Estelli Możdeńskiej), *Żona pod strażą* (F. Gwozdeckiego) 2 Krotochwil, to iest *W nocy na Szyldwachu*, *i Apetyt i zaloty* (Edm: Cho ecкiego). Z wznowionych zaś komed i: *Korrespondencja*. *Brat w postaci Kochanka* i *Trafiła kosa na kamień*. Mnóstwo Artystów zagranicznych zwiedziło *Warszawę* w r. 1843. Byli sprzypkowie *Hauman*, *Panofka*, *Cellier* (Selie), *Remmers*, Bogumiła *Józefowicz*. Bracia *Ładewscy* (z których ieden Basetlista), Violonczelista *Kossowski*. Fortepjaniści sławny *Liszt*, *Litolf* Gust. *Schumann*, *Szyf*, 12 letni Antoni *Rubinstein*, i tegoż wieku Tomasz *Szpakowski*. Oboista *Ollivier*. Spiewacy *Pantaleoni*. *Gonet i Wartel*. Spiewaczki Pani *Janik* i Panna *Geisthard*. Z Artystów Włoskich występujących w rolach Operowych, do rzędu głowniejszych należeli: Spiewacy *Montresor*, *Kastiglione*, *Laviia*, *Torre*, *Delvivo Roka*. Dyrektor Ork: Opery *Quatryni*. Spiewaczki Pani *Rons*, Panny *Assandri*, *Imoda*, *Bauman*, Pani *Willa Basi*. Z tancerzy zagranicznych występowali *w Warszawie*, *Kamprubi*, i Panna *Manuella*, a w krótce spodziewamy się ujrzyć znowu sławną Marją *Taglioni*. Grono utalentowanych Artystów Kraiowych pomnożył młody wiele obiecuiący Skrzypek JPan *Grzegorz Puchalski*. W r. b. debiutowali na scenie Teatrów Warszawskich, spiewacy *Korzeniowski* i *Troszel* a Panna *Palczewska* iedna z ozdób sceny dramatycznéj polskiéj, iako gość wznowiła przedstawienia *w Warszawie*. Z Artystów naszych dali się słyszeć za granicą, młoda fortepjanistka JPanna Jadwiga *Brzowska*, w *Dreznie i Wrocławiu*, Fortepjanista *Wodnicki* w temże mieście, Zaś Artyści *Panczykowski i Szymanowski* grali role gościnne na teatrach w *Krakowie i Poznaniu*. Sliczgemi Dekoracjami ozdabiali scenę, utalentowani *Sankietti* i *Głowacki*. Nietylko przedstawienia teatralne ale i zabawy Maskradowe uświetnione zostały w r. 1843. Sala Teatru Rozmaitości przez zrównanie ią ze sceną, pomnaża w potrzebie obszerność lokalu. W roku ubiegaiącym po raz pierwszy ozdobiły Maskarady tańce baletowe, przez Artystów Teatralnych wykonywane mazury galopady i kontredanse. Do faktu interesuiących lubowników sceny, należy także wspomnienie obchodzonego w *Wilnie* 50 letniego iubileuszu zawodu scenicznego, sędziwego Artysty Józefa *Rogowskiego*. W r 1843 okazywano *w Warszawie* obraz Stéj Magdaleny, pod względem effektu mistrzowskie dzieło *Tysiewicza*; *Mikroskop Słoneczny* (Szwaljego), *Dioramę* (Gropiusa), *Marjonetki* (Siegmana). Izraelita Rabin Hirsch *Dänmark* zadziwiał szczególną władzą odgadywania i mnemoniki. Z widowisk przedstawień drugiego i trzeciego rzędu mieliśmy *w Warszawie* w r. ubiegającym: Orkiestrę lipską *Knabego*, teraz z Wrocławską połączoną, kilku Spiewaków *Tyrolskich* i Arfistów *niemieckich*. Mechaników *Bosko*, *Mekold*, *Alegretti*, Braci *Graffina* i *Atletów*. Teatry Marjonetek *Kleinsznecka* i *Siegmana*, JP. *Liebhard* dawał przedstawienia na *Pradze*. Przytoczywszy roznorodne fakta i wypadki roku zeszłego, wypada nam ieszcze wyliczyć imiona osób bąć wysokiem znaczeniem bąć nauką lub zasługami, bąć z innych przyczyn pamiętnych, które w r. 1843 z tego świata zeszły. J. C. W. Xiężniczka Alexandra Maxymiljanowna, Corka J J. C C. W. W. W. Xiężny Maryi Mikołaiownéj, i Xcia Maxym, *Leuchtembergskiego*, a Wnuczka N PANA. Z Duchowieństwa Kanonicy: Aloizy *Filipowicz* Proboszcz *w Pradze*, X Jan *Godwiler* Proboszcz Paraf. *Wolskiej*, i X Szymon *Ratyński* Proboszcz *w Brzezinach*; Przeorowie: X. Damazy *Melhorski* Zgr: XX. Paulinów *w Częstochowie* i X Maurycy *Łaskawski* Eremu OO. *Kamedułów w Bielanach*; Wielebna Maryanna *Kuleszanka* Przełożona SS *Miłosierdzia w Instytucie Dobroczynności*. Wyznania Ewangielickie straciły: X. Juljusza *Krauze* Pastora *w Radomiu*. Z wyższych Urzędnikow zmarli: Antoni *Rostworowski* Radca Tayny Senator, Jozef Kal. *Szaniawski* Członek b. Rady Stanu, Wawrzyniec *Wysiekierski* Członek Senatu; Rzeczywisty Rad: Stanu Michał *Witanowski* Guber. Cyw Augustowsk: Jg. *Locci* Refer. Stanu. Z dawniéjszych, Stanisław Hr *Wodzicki* b. Senator Wojewoda Prezes Senatu *Krakowskiego*; Jenerał Hor: Baron *Kobyliński* b. Prezes Kom. Wojewódz: *Płockie*: Fl: Ant. *Kożuchowski* b Radca Depart: Woiewodzki: i Leon *Nowakowski* Szambelan Króla Stanisława Augusta, Tadeusz *Thullie* Sekretarz tegż Monarchy. Z Urzędników Sądownictwa, Administracji Skarbowych: Krzysztof *Sarnacki* b Sędzia Appel: Marcelli *Tarczewski* Radzca Prawny Kom. Rząd. S. W. D; Ludwik *Orłowski* Radca Prokuratorii Nacz: Sekcyi Praw w K R. P i S. Tom. *Zalewski* Naczel: Arch, Prokur:; Mecenas Jan Tad. *Wołowski* Obronca przy Senacie; Jan *Rusiecki* Kom. Rządu przy b Dyr. drogi żel: Wa. Wi. Piotr *Januszewski* b. Ass. J. N. Obr. Fr. *Ziemiecki* Radca Skarb w Rzą. Gub Mazo; St *Makomaski* Kom: Administr: i Oswiec. w b: Kom: Wdzta Mazo: Andrzej *Taczanowski* b. Kom. Skarb: w b. Kom Wdztw; *Sieniennski* b Dyr. Gimnaz: *Piotrkowskiego*; Jan *Alexandrowski* Radca Kolegjalny Prof Emeryt.; Piotr *Kłodnicki* b. Kon Kassy Ilnej; Woyc: *Kusocinski* Prezyd: M. Włocławka. Andrz: *Puc* b. Kom. Cyrk *4 Warszawy*. Jakob *Epstein* Czł: Inst: Dobroczynnych. Z Wojska Rossyjskiego zmarli w Warszawie w r. b.. Jenerał Piechoty *Połuiektów*; Pułk. *Samsonow* niegdyś Adiutant JO. X. Warszawskiego i Rz. R. S.

Grygoriew Audytor: a z Komend Inwalidnych Maior Baron *Puszet*. Z dawnych Wojskowych Jenerałowie Xawery Hr. *Niesiołowski*, Ant. Hr: *Tarnowski*, Jan *Czyż*, Podpułkownicy Obuch *Woszczatynski*, Onufry *Fontana*, Maiorowie: Jgnacy *Badurski*, Wojciech *Osiecki*, Tomasz *Rudnicki*, Grzegorz *Pluciński*, Kapit. Gwar: b. W. P: Fr. *Dąbrowski* Szef: Kommisoriatu i Karol *Fiszer* Audytor Dywizyi b. Woysk *Polskich*. Z znakomitych Obywateli: Stanisław Hr. z Tęczyna *Ossoliński* Hektor Hr. *Kwilecki*, Jan Hr. *Męciński*, Sędziowie Pokoiu Józef Korwin *Kochanowski*, Franciszek *Suffczyński*, Kazimierz *Swiżyński* Stanis. *Obrycki* b Marszałek na Ziazdach Obywatelskich, Ant *Kauc* Obyw. M. *Warszawy*. Z Lekarzy, Kz Radca Stanu *Kaczkowski*. Prezydent b. Akade. Medyko-Chirug. *Wileńskiey*; Doktorowie Lud: *Sauvan* Założyciel Inst leczenia *w Wierzbnie*, *Krzyżanowski* Inspekt. Urzędu Lek *w Płocku*, Jan *Berend* b. Inspektor Rady Lekarskiéj *w Białymstoku*, Stanisław *Kronenberg* i Henryk *Schmidt* Z literatów, Józef Hrabia Dunin *Borkowski*, Radca Dworu Adam *Rogalski*, wydawca *Allelui*; Seweryn Zenon *Sierpiński*. Artysta Opery, Nauczyciel śpiewu Filip *Wejnert*. W r. z. zmarli Jan *Beblo* lat 101, Wawrzyniec *Kaczkowski* lat 109; Marya z Rossów *Woroszyło* łat 108 liczący, najstarsi zapewne z najstarszych Obywateli. Z Dam zeszły z tego świata: Wojewodzina Hr. *Gutakowska* Dama Dworu *N. Pani*, Anna z Hr. Jabłonowskich Hr Wojewodzina *Wodzicka*; Marja z Hr. Przezdzieckich Hrabina *Tyzenhauzowa*; Teressa Hrabina z Tęczyna *Ossolińska*; Tekla z Hr. Stadnickich Hrabina *Sadnicka* Dama krzyża gwiazdowego; Alexandra z Hr. Tyzenhauzów Hr *Günther*; Hrabianka Paulina *Małachowska*, Panna Honorowa N. CESARZOWEJ i KRÓLOWEJ: Franciszka z Rzętkowskich Kasztelanowa *Gliszczyńska*, Amelja z Zapolskich *Cichorska* Małżonka Członka Senatu, Domicella z Taczanowskich *Taczanowska*, Wdowa po Radcy Stanu; Barbara z Kamińskich Szambelanowa *Gorska*; Marta z Mioduskich Szambelanowa *Sumińska*; Justyna z Błędowskich *Skibicka* Podkom. *Krzemienieckа*; Laura z Rautenstrauchów *Buyno*; z Stenclów Hrabina *Salisch*.

Wspomniawszy tym sposobem o wszys kiém, o ile pamięć objąć zdoła, o sobie także wspomnieć nam wypada. Ile razy myślim o sobie, myślim tylko o *Czytelnikach* naszych, bo Kurjerek bez *Czytelników*, bez łaskawych zwłaszcza *Czytelników*, byłby ciałem bez duszy, dzwonem bez serca, instrumentem bez tchu lub smyczka, trojnogiem wyroczni bez wieszczki, słowem owym posągiem *Prometeusza*, nim go ten ogniem z *Olimpu* wziętym ożywił. Do *Czytelników* zatem *Kurjerek* ostatnią myśl swoją w r. 1843 obraca, a życząc Im wszelkiego szczęścia w iutro rozpoczynającym się roku *nowym*, *starą* ich łaskę dla siebie na dal zamawia. Szczęśliwym, *terque*, *quaterque felicem*, nazwie się, ieśli w r. 1844 te same względy, też pobłażliwość u wszelkich klass *Czytelników* swoich zachować zdoła, iaką od lat 23 miał pociechę szczycić się i weselić.

N. PAN na przedstawienie JO. Xcia NAMIESTNIKA Król: Polsk:, oraz P. Ministra Oświecenia Narodow:, o odznaczaiącej się gorliwością służbie Dyrektora Realnego w Warsz:, dymis: Pułkownika *Frankowskiego*; Dyrektora Gimn: Warsz: Gubern: Radcy Stanu *Filipowa*, Dyrektora Gimn: Warsz: 2go, Magistra filol: *Karwowskiego*, i Dyrektora Kancel: Zarządu Okr: Nauk: Warsz: *Pankratjewa*, przez Ukaz z dnia 3go Grud: r. b. do Kapituły Cesarskich i Królewskich Orderów Ross: wydany, Najmiłościwiej raczył: pierwszemu, udzielić ozdoby orderu Ś. ANNY klassy 2ej z koroną Cesarską, a 3ch innych, mianować Kawalerami orderu Sgo STANISŁAWA klassy 2ej.

Rada Administr: 29go b. m. mianowała JP. Jana *Rozwadowskiego*, Radcę Wydz: Admin: w Rządzie Gub: Maz:, Radcą Wydz: Skarb: w tymże Rządzie. Taż Rada zapis rub: sr. 1500 na fundusz budowy Szpitalu w *Opolu*, przez Winc: *Miiakowskiego* zatwierdziła; iako też darowiznę r. s. 600 na stały fundusz dla Kościoła Paraf: w *Szyszkach*, w Okr: Pułtu: przez Zuzannę z Zielińskich Hr. *Przebendowską*.

Szanowne zwłoki ś. p. Woiewodziny *Gutakowskiej* Damy Dworu N. PANI, wystawione wśród mnóstwa światła iarzącego na ozdobnym katafalku w salonie iej domu na *Grzybowie*, kirem obitym, odwiedzane były onegdaj i wczoraj przez Rodzinę, Przyiaciół i Lud mnogi. Codziennie Kapłani świeccy i Zakonni odprawiali Msze Ste przy 3ch Ołtarzach, a Kler śpiewał wigilje. O godz: 2ej po połudn. zebrali się w mieszkaniu dostojnej zmarłej: Rodzina, JO. Xżę Namiestnik, Członkowie Rady Administ:, Senatorowie, Jenerałowie, Urzędnicy Dworu w mundurach, wstęgach i orderach, oraz inne znakomite Osoby płci obiej. O w pół do 3ciej wyruszył orszak pogrzebowy, przechodząc plac *Grzybowa*, ulicę *Graniczną*, *Żabią*, *Senatorską* i *Miodową*, do Kościoła OO. *Kapucynów*. Exportował WJX. *Krzyżanowski* Kapłan Zgro: XX. *Misjonarzów*, poprzedzony całem temże Zgromadzeniem, oraz Konwentami XX. *Dominikanów*, *Franciszkanów*, *Karmelitów* oba Klasztorów, *Trynitarzy*, *Augustjanów*, *Reformatów*

i *Bernardynów*. Rozpoczynały pochód Osierociali Wychowańcy Tow: *Warsz:* Dobroczynności, oraz kilka Konfraternji pobożnych z światłem iarzącem i chorągwiami. 2 Szambelanowie Dworu CESARSKIEGO, Radca Stanu Xiążę Konstanty *Giedroyć* i Referendarz Stanu *Skibicki*, nieśli na pąsowych wezgłowiach: Portret N. PANI i Order Swiętej KATARZYNY, oznaki dostoieństw zmarłej. Smiertelne zwłoki w bogatej trumnie zamknięte, niesione były na ramionach przez OO. *Kapucynów*, i otoczone całem Zgromadzeniem tegoż Konwentu. Za trumną postępował 6cio-konny karawan, Rodzina i liczni Przyiaciele, a szereg ekwipażów był tak ogromny, że kiedy czoło orszaku *Miodowej* ulicy dochodziło, koniec onego ledwo z *Grzybowa* wychodził. Do kilkunastu tysięcy Ludu rozmaitego stanu i wyznań napełniało ulice. Po odbytem Nabożeństwie, zwłoki złożone zostały w grobach Kościoła OO. *Kapucynów*, gdzie we Wtorek przyszły o godz: 10tej z rana będą solenne exekwje. — Wczoraj złożono w Redak: Kurjera zł. 5 dla potrzebnych wsparcia, od S.O. zamiast powinszowań. — *Rożwoda* Wincenty Adwokat, Kurjerem Warsz: pod Nrem 213, ogłoszone mieszkanie, przenosi do kamienicy przy uli: Podwale pod Nr 521, w którem wszelkie prawne doręczenia uskuteczniać, uprasza. — Wczoraj w Wielkim Teatrze przywołani, w 1ym akcie *Normy* JPani *Ronsy*, po 1szym Tań, tudzież JPani *Willa Bassi* i JP. *Montresor*, Też w akcie 2gim i Ciż po ukończeniu.

Z Petersburga 10 (22) Grud: — N. CESARZ Jmć rozkazać raczył, z powodu zgonu Króla Niderlandz: *Wilhelma* I. Hrabi *Nassauskiego*, przywdziać u Dworu żałobę na dni 24.

Anglja. — Siła zbrojna w Irlandji ciągle zostaie wzmacnianą. — Xiążę *Bordo* 19go b. m. zwiedził w *Birminhamie* fabryki i tameczny Kościół katedralny; Duchowieństwo Katolickie z Biskupem Katolickim *Wisemann* przysposobiło dla niego uroczyste przyięcie. — Poseł Cesar: Ross: Baron *Brunow* 19go b. m. w dzień imienin swego Monarchy, dał ucztę, na której znajdowali się tamże bawiący znakomici Rosjanie, tudzież Posłowie Austrjacki i Pruski.

Francja. — Król ze swoią rodziną 19go b. m. wrócił z *S. Kloud* (S. Klu) do pałacu *Tuileries* (Tiulerji) na rezydencją zimową. Pomnożono straże w około pałacu Królewskiego. W pałacu Król: znajduie się 88 szyldwachów, 50 aientów policji i znaczna liczba stróżów, nie licząc służby dworskiej. — 8miu Burmistrzom dano dymisję z przyczyny, że udali się do *Londynu* do Xcia *Bordo*; z tejże przyczyny ieszcze inni urzędnicy maią otrzymać dymisję. Deputowani zaś, którzy odwiedzili Xcia *Bordo*, maią być pociągnięci do odpowiedzialności. — 20go b. m. odbył się pogrzeb Kazimierza *Delavigne* (Delawiń). Akademja umieiętności, iako też wszystkie teatry stolicy, wysłały deputacje do tego żałobnego obrzędu. U grobu mieli mowy, Wiktor *Hugo* w imieniu towarzystwa Autorów dramatyczn: i *Sanson* w imieniu teatru francuz:.

Hiszpanja. — Xiążę *Karyni* uznał Królowę *Izabellę* w imieniu Króla *Neapolit:*. — Ma być wysłane poselstwo do *Rzymu* dla przywrócenia stosunków dyplomatycz: z dworem *Papiezkim*. — Mówią, że *Olożaga* miał uciec do Francji. — *Olozaga* dawniej podpisywał wyroki bez wiedzy innych Ministrów.

Niemcy. — Nieszczęście okropne zaszło 20go b. m. w *Meurs* w *Prusach*; w skutek zapadnięcia się zabudowania 13tu ludzi zostało pogrzebanych pod gruzami; mimo nieustannych usiłowań tysiąca ludzi, dopiero nazaiutrz 21go z. m. zdołano wydobyć ostatniego, to iest 10go trupa; między nieszczęśliwemi ofiarami znajduie się kilku Ojców familji; 3ch niebezpiecznie iest ranionych.

Rozmaitości. — *Meierbeer* w końcu b. r. spodziewany iest w *Berlinie*. Do tegoż miasta Spiewaczka *Szreder Dewrjen*, przyiętą iest na 3 miesiące. — Pamiętniki sławnego Chirurga *Coopera* (Kupera) który umarł w roku zeszłym w *Londynie*, wyszły iuż z druku; są w nich ciekawe szczegóły. Między innemi biograf opowiada że służący i stangret Doktora kradli wszystkie psy pacjentom których Pan odwiedzał. Pod ogromnym kozłem była skrzynia dla ukrywania tych nieszczęśliwych brańców, przeznaczonych potem do różnych doświadczeń, zwykle gwałtowną śmiercią kończonych. Tenże Doktór utrzymywał, że wszelkie choroby ludzkie pochodzą z wątro-

by i leki swoie do tego zawsze kierował. Niestety, mniej stosowne lekarstwo wyprawiało nie raz pacjentów *ad patres*, a gdy po zrobionej sekcji koledzy okazuiąc mu zdrową wątrobę zmarłego, wymawiali niewłaściwy tryb leczenia, doktór odpowiadał: „Nie dziw Mości Panowie, że wątroba cała, gdyż to iest skutkiem moiey kuracji, co zaś do przyczyny śmierci ta zapewne z innych powodów nastąpiła"

Do dzisieyszego Kurjera, dołącza się całkowite URZĄDZENIE Głównej Kassy Oszczędności.

PRZYJECHALI do WARSZAWY.

Hermerson Jenerał-Maior, z Brześcia Litewskiego; Jermołow Jene: Maior z Berlina; Grabowski Konst: Hr: Kamerj: Dw: J. C. K. M. z Paryża; Dawidow Katarz: Wdowa po Jene:-Ma: z Berlina; Kaliński Rzecz: Radca Stanu z Siedzowa; Ładyżyńska Elisa:, Żona Jen:-Ma: z Siedlec; Halpert Mik: Oby: z Drezna; Wielogłowski Alex: Oby: z Bleszyna.

DONIESIENIA.

Licytacja KSIĄŻEK rozpoczęta na d. 7/19 Grudnia 1843 r. w Składzie Banku na placu Krasińskich, w dalszym ciągu, odbywać się będzie każdego dnia o godz: 10 z rana, poczynaiąc od dnia 22 Grudnia (3 Stycznia) 1844 r.

OSTRYGI holsztyńskie i angielskie, nadejdą pocztą iutrzejszą do Składu Win i Korzeni J. L. Flatau, przy ulicy Nowo-Senatorskiej.

Dziś rano ciepła stopni 0 Wczoraj w połud 3.

TEATR WIELKI. Jutro, Akt *Belizarjusza*, przez Artystów włoskich. Śpiewy przez Artystow polskich. 1szy raz Balet *Poranek Indyjski*.

TEATR ROZMAITOSCI. Jutro, 1szy raz, *Pierwsza wyprawa młodego Ryszelje*. SETNY raz *Nowy Rok*, z nowemi stosownemi śpiewkami.—Dziś zpowodu słabości JPanny *Palińskiej*. zamiast *Pełnoletniej Panny*, będzie 7 raz *Artykuł* 960. Reszta iak ogłoszono.

Nowy Teatr Mechaniczny na Działyńskiem.
Dziś dwa przedstawienia: *Wójt i iego Parobek*, czyli *Kto iest oszukanym*, *Balet. Metamorfozy* i nowe *Chińskie Ognie*. Początek pierwszego przedstawienia o godz: 4tej z południa; drugiego o godz: 7mej wieczorem.

Dziś i w dnie następne, przy ulicy Królewskiej pod Nr 1062, w podwurzu, w oficynie, u Eulalji Pelcowej, pokazywana będzie SZOPKA, bogato przybrana, poruszana maszynerją, a to za dobrowolnem wynagrodzeniem.

Dziś w Kawiarni przy ulicy Krako:-Przedm:, wprost ulicy Trębackiej, na 1szem piątrze, Familja *Iser* i Panna *Paulina* na Skrzypcach, a Jutro Panny *Ensman*, grać będą.

Dziś w Kawiarni przy rogu Tłumackiego i ulicy Rymarskiej, Nro 739, w domu zwanym Ossolińskich, nowo przybyła familja *Frycz* grać będzie.

Dziś w Kawiarni przy ulicy Trębackiej obok domu W. Steink:, familja *Budlerów* grać będzie.

Dziś w Kawiarni w Starym Teatrze od ulicy Sto-Jerskiej, od frontu, Panny *Elstrak* grać i śpiewać będą.

Dziś i Jutro w Kawiarni przy ulicy Długiej, wprost Paulinów, N. 541. familja *Liewald* grać będzie.

Dziś w Kawiarni w domu Boka przy ulicy Nowo-Senatorskiej, Panny *Noires* grać i śpiewać będą.

Dziś w Kawiarni w domu Hejnikowskiego, przy ul: Bielańsk: Nr 609, Panny *Ensman* grać i śpiewać będą.

Dziś w Kawiarni w Gmachu Teatral: od uli: Wierzbowej, Panny *Nowakowskie* grać i śpiewać będą.

Dziś w Kawiarni przy ulicy Nowo-Senatorskiej, między Hotelem Rzymskim a Litewskim, na 1szem piątrze, JP. *Danecki* z kompanją grać będzie.

Dziś w Zielonym Ogródku przy ulicy Mokotowskiej, na zakończenie starego roku, będzie WIECZÓR TAŃCUJĄCY. Powozy do odwożenia Gości, są obstalowane.

Zawiadamiam Szanownych Amatorów, iż na teraźnieyszy Karnawał, od DZIŚ i codziennie przez cały Karnawał, wysmażane i sprzedawane będą PĄCZKI, w moiem mieszkaniu przy ulicy Piwnej pod Nrem 113, pod Dzwonnicą Kościoła. *Cwikiel.*

Zawiadamiam Szan: Publiczność, iż w mieszkaniu moiem przy ulicy Kapitulnej Nr 538, od dnia 30 co dzień przez cały Karnawał, wysmażam PĄCZKI z konfiturami, sztuka po gr. 3. Albert Ehestaedt.

Podpisany Kucharz, po wielu Dworach będący, obeznany z sztuką kucharską, założył TRAKTJERNIĄ przy ulicy Nowy świat pod Nr 1258 A: gdzie dawać będzie Śniadania, Obiady i Kolacje dobrze sporządzane, za pomierną cenę; poleca się łaskawym względom Szan: Publiczności, w tej nadziei, że go swoiem uczęszczaniem zaszczycać raczy; oraz przyjmuie Stołowników miesięcznie, po cenie bardzo umiarkowanej. — Piotr Białoskurski.

Jutro u *Maiewskiego* przy ul: Bednarskiej na Śniadanie, między innemi: Gęś, Kapłon, Kaczka, Pieczeń rzymska, Mostek ciel:, Kotlety, Zrazy, Polędwica, etc.

Dziś kończy się Prenumerata Kwartalna na KURJERA WARSZAWSKIEGO.

KONIEC ROKU 1843.